

Gevolgen van de herontwikkeling van het terrein Dennendal (Den Dolder) voor de natuur

8 maart 2016

ZOON ECOLOGIE

Colofon

Titel	Gevolgen van de herontwikkeling van het terrein Dennendal (Den Dolder) voor de natuur
Opdrachtgever	mRO
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M. Zoon
Datum	8 maart 2016

ZOON ECOLOGIE

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen

tel: 0523-676.470, 06-22682040

e-mail: info@zoon-ecologie.nl

Onderdeel van Ecologen Collectief Oost Nederland (ECO).

Ervaring sinds 1980 met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland en met faunaonderzoek in Europa.

Vanaf 1986 is gewerkt aan vorming van natuurbeleid van overheden en effectbeoordeling van ruimtelijke plannen in Nederland.

Vanaf 1990 ervaring met mitigeren van autowegen, terreinbeheer en natuurontwikkeling.

Sinds 2010 natuurbegrazing met een eigen schaapskudde.

Inhoud

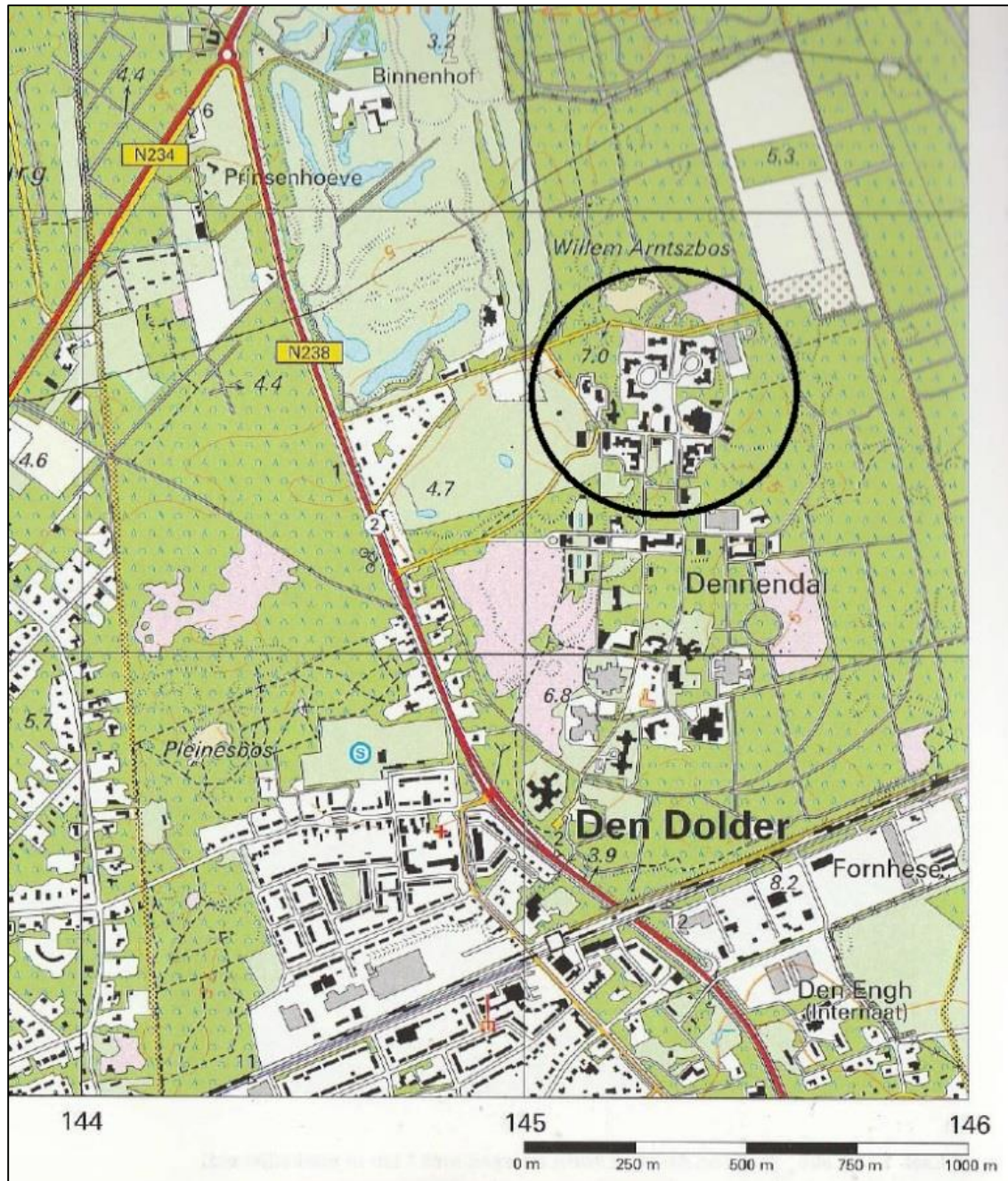
1.	INLEIDING.....	5
1.1	Ligging van het terrein.....	5
1.2	Status van het gebied in het natuurbeleid	6
1.3	Het plan	7
2.	NOODZAAK VAN EEN NATUURTOETS.....	8
2.1	Toets in het kader van gebiedsbescherming.....	8
2.2	Toets in het kader van soortbescherming	9
2.2.1	<i>Beschermingscategorieën Flora- en faunawet.....</i>	<i>9</i>
2.2.2	<i>Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten</i>	<i>10</i>
2.2.3	<i>Zorgplicht soortbescherming</i>	<i>10</i>
2.2.4	<i>Rode lijst en Oranje lijst van bedreigde soorten</i>	<i>10</i>
3.	NATUURWAARDEN	11
3.1	Onderzoek	11
3.2	Aanwezige habitats	12
3.3	Geschiktheid van gebouwen voor beschermde soorten	13
3.4	Geschiktheid van gebouwen voor vleermuizen en vogels	13
3.5	Verwachte soorten (soortgroepen).....	14
3.6	Bestaande gegevens van beschermde soorten	14
3.7	Aangetroffen soorten.....	15
3.7.1	<i>Broedvogels.....</i>	<i>15</i>
3.7.2	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>16</i>
3.7.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>17</i>
3.7.4	<i>Reptielen</i>	<i>17</i>
3.7.5	<i>Insecten.....</i>	<i>18</i>
3.7.6	<i>Planten en paddenstoelen.....</i>	<i>19</i>
3.8	Het belang van het terrein voor beschermde soorten	20
3.8.1	<i>Vogels.....</i>	<i>20</i>
3.8.2	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>20</i>
3.8.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>21</i>
3.8.4	<i>Reptielen</i>	<i>21</i>
3.8.5	<i>Insecten.....</i>	<i>21</i>
3.8.6	<i>Planten</i>	<i>21</i>
3.9	Soorten waarvoor het plangebied van enig belang is	22
3.10	Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	22
4.	EFFECTEN VAN HET PLAN	23
4.1	Beschrijving stedenbouwkundig plan i.r.t. vigerend bestemmingsplan.....	23
4.2	Effecten op beschermde soorten	25
4.2.1	<i>Vogels.....</i>	<i>25</i>
4.2.2	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>25</i>
4.2.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>26</i>
4.2.4	<i>Reptielen</i>	<i>26</i>
4.2.5	<i>Insecten.....</i>	<i>26</i>
4.2.6	<i>Planten</i>	<i>26</i>
4.3	Effecten op beschermd gebied (EHS).....	26
4.4	Toetsing van effecten op de Ecologische Hoofdstructuur	27
4.5	Conclusie.....	30
4.6	Bronnen	31
BIJLAGE 1	BIJZONDERE BOMEN BUITEN BOSOPSTANDEN.....	32
BIJLAGE 2	GEGEVENS FLORA EN FAUNA NATUURLOKET	34

1. INLEIDING

Het terrein Dennendal, van de stichting Reinaerde, in Den Dolder ligt geheel in de Ecologische Hoofdstructuur. Men wil het terrein herinrichten. In de EHS kan dat alleen als de natuurwaarde daardoor niet negatief wordt beïnvloed.

De aanwezige natuurwaarden moeten daarom in beeld gebracht worden en het plan voor herinrichting moet getoetst worden op zijn effecten.

1.1 Ligging van het terrein

Dennendal ligt op de noordflank van de stuwwal van Soesterberg, op ca 7 m + NAP. Het ligt grotendeels op reliëfrijk beboste stuifzanden, maar loopt naar de noordwestkant uit in een vochtig landgoederengebied.

1.2 Status van het gebied in het natuurbeleid

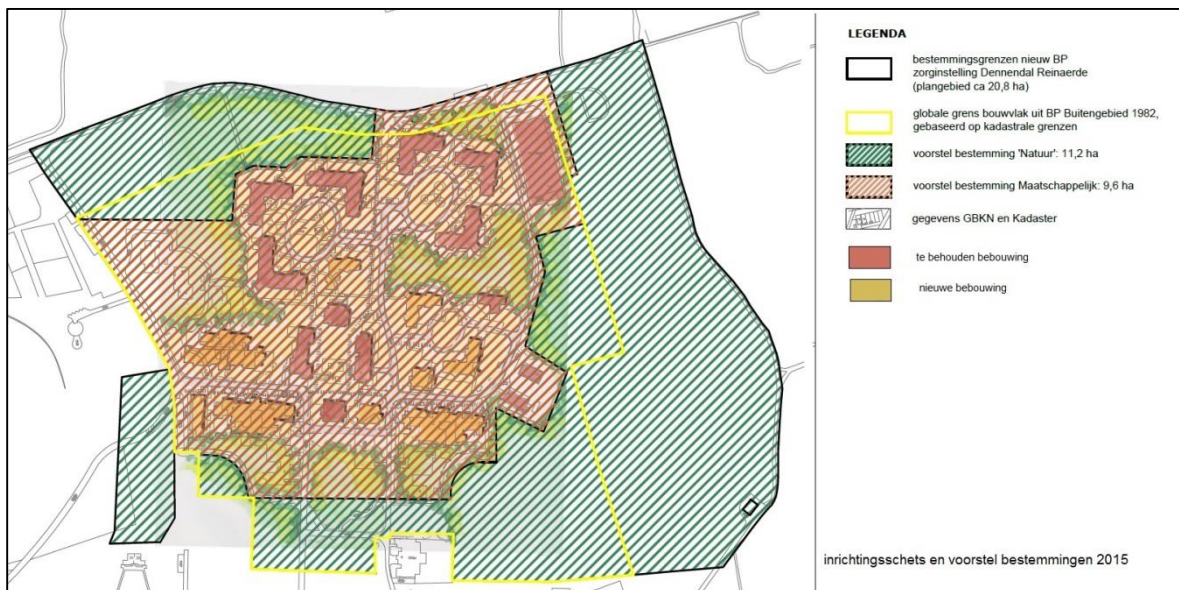
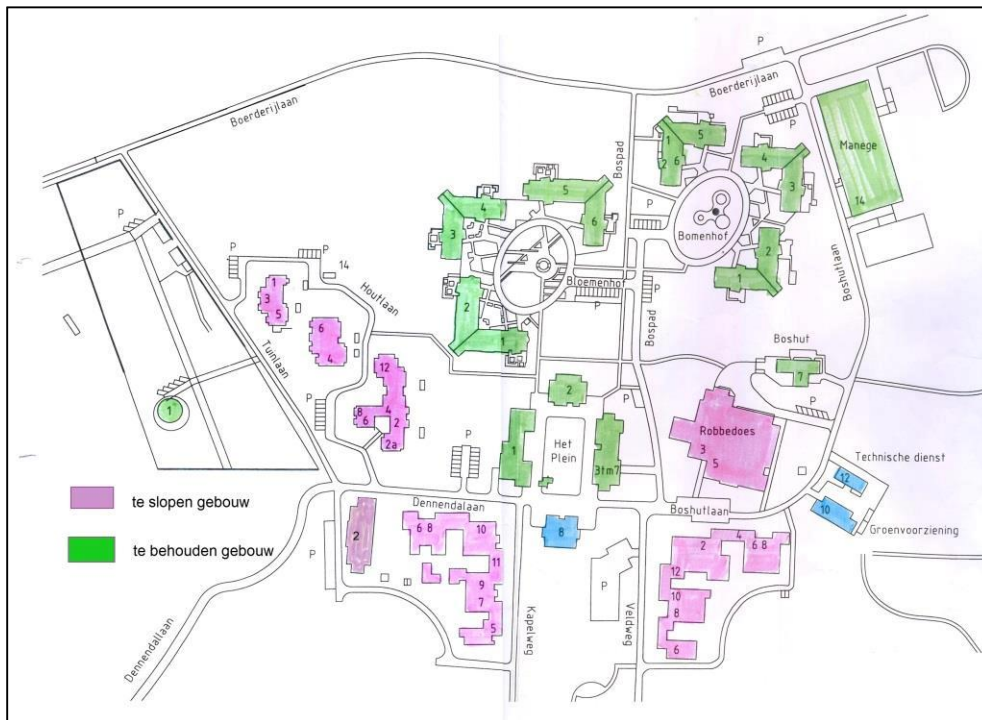
Het hele plangebied maakt onderdeel uit van het kerngebied Utrechtse Heuvelrug van de Ecologische Hoofdstructuur (prov. Utrecht).

Dit beeld is geheel Ecologische Hoofdstructuur, inclusief alle wegen en bebouwing. Dennendal ligt binnen de cirkel.

Er liggen geen Natura 2000 gebieden in de buurt. Oostelijke Vechtplassen op 8 km en Arkemheen op 13 km hebben alleen doelstellingen van natte natuur van laagveen en klei. Het terrein Dennendal is droog. Er is daardoor geen mogelijke beïnvloeding van deze beschermde gebieden door het plan voor Dennendal.

1.3 Het plan

Na de sloop zullen nieuwe gebouwen teruggebouwd worden. Er wordt een klein deel bestaande natuur opgeofferd voor de nieuwbouw. Een deel van de bestaande bouw wordt omgezet in nieuwe natuur.

2. NOODZAAK VAN EEN NATUURTOETS

2.1 Toets in het kader van gebiedsbescherming

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan, dient onderzocht te worden of er negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden of Beschermde Natuurmonumenten. Deze doelstellingen zijn geformuleerd als populaties van soorten en habitats. Natura 200 gebieden spelen in dit project, zoals bovenbeschreven, echter geen rol.

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan in de EHS, geldt het principe "Nee-tenzij", waarvoor de provincie een toetsingsschema opgesteld heeft (Utrecht, 2016). Ingrepen binnen de EHS zijn niet toegestaan, als zij een significant negatief effect hebben op het functioneren van die EHS (de wezenlijke waarden en kenmerken van de natuurdoelen en natuurkwaliteit).

De beoordeling of het effect significant is, vindt plaats op basis van de EHS-wijzer van de Provincie Utrecht (2016). Er zijn 6 hoofdaspecten aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk voor de natuurwaarde en natuurkwaliteit moeten worden aangemerkt:

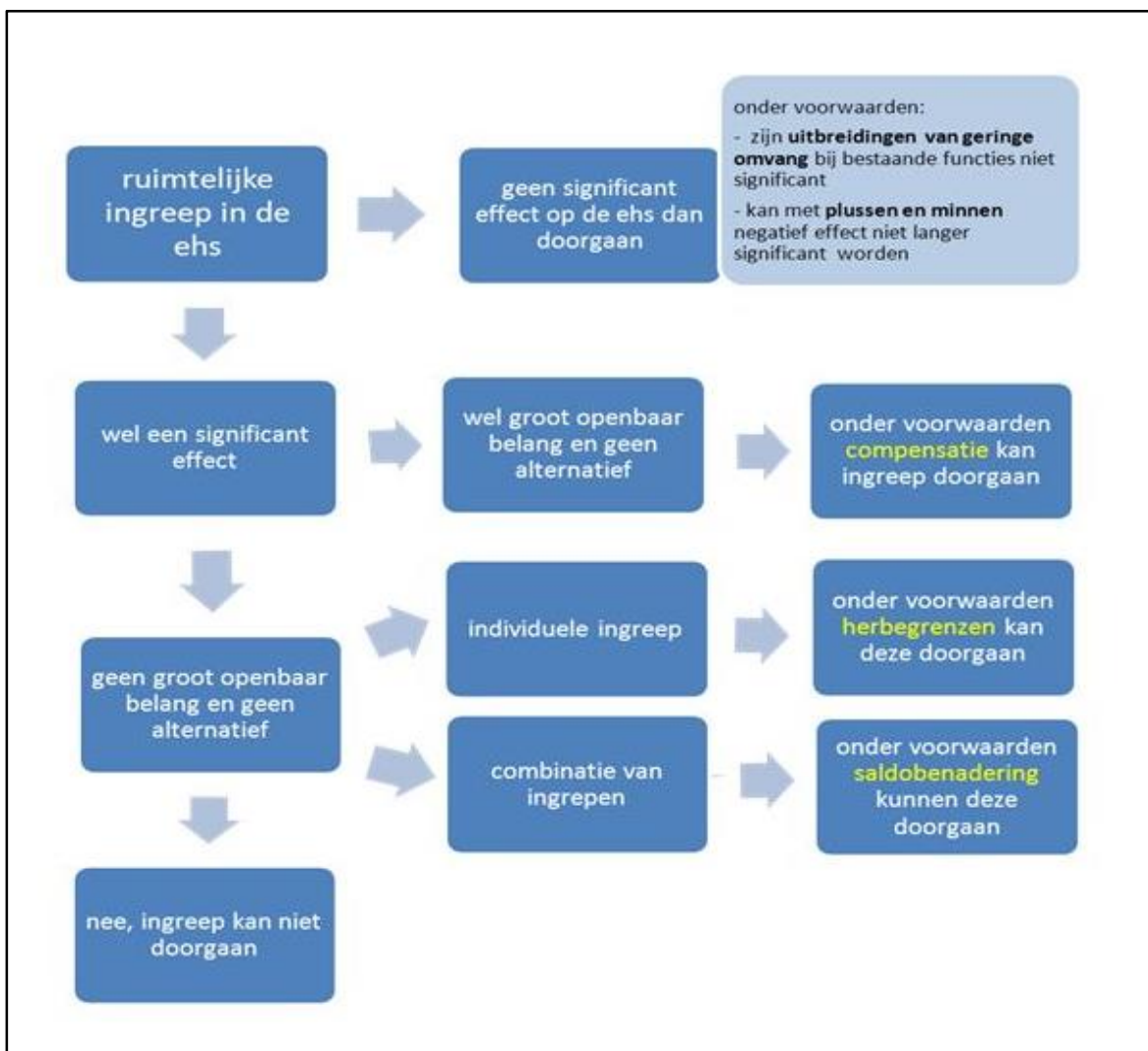
1. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem
2. De robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten
4. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen
5. Behoud van oppervlakte
6. Behoud van samenhang

Ontwikkelingen van geringe omvang hebben geen significante gevolgen voor de natuurwaarden. Bij ontwikkelingen kunnen binnen één plan positieve en negatieve ingrepen tegen elkaar opwegen (door plussen en minnen), waardoor het effect niet significant is.

Ontwikkelingen met significante gevolgen kunnen alleen doorgaan als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (het tenzij):

1. Als het gaat om een ontwikkeling die een groot openbaar belang dient, waarvoor geen reële alternatieven zijn;
De negatieve effecten moeten dan zoveel mogelijk beperkt worden en de resterende effecten moeten worden gecompenseerd.
2. Als herbegrenzing van de EHS mogelijk is.
3. Als er een saldobenadering wordt toegepast, waarbij meerdere ontwikkelingen in één groter plan worden opgepakt, die samen een meerwaarde voor natuur opleveren.

Bestaande functies binnen de EHS, die niet op te vatten zijn als natuur, worden gezien als ôngesloten functiesô Alleen de actuele waarden van deze functies behoeven bij plannen getoetst te worden. Aanwezige natuurelementen dienen wel een natuurbestemming te krijgen, om goede bescherming te garanderen. In het plan Reinaerde vormen de gebouwen, gazons, borders en verhardingen tot ôngesloten functiesômet een maatschappelijke bestemming.

Het toetsingsschema van het *one-tenzij* beleid van de provincie Utrecht

2.2 Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

In deze wet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

2.2.1 Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en er geldt altijd de zorgplicht (art.2).
Tabel 2	Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode, waarbij de zorgplicht blijft gelden. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort op landelijke schaal niet in gevaar komt.
Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: én - er sprake is van een in de wet genoemd belang; én - er geen alternatieven zijn; én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort op landelijke schaal.

Voor soorten uit Habitatrichtlijn bijlage IV (alle in tabel 3) is alleen ontheffing voor een **ruimtelijke ontwikkeling** mogelijk bij een dwingende reden van groot openbaar belang en een gunstige staat van instandhouding op lokale schaal. Voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels en alle in tabel 3) is geen ontheffing mogelijk voor verstoring van nesten in de broedtijd bij **ruimtelijke ontwikkeling**, ook niet bij een dwingende reden van groot openbaar belang.

2.2.2 Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten

Van alle vogelsoorten zijn de bewoonde nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Daarboven zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd, als deze:

- het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat. 1);
- honkvaste koloniebroeders zijn (cat. 2);
- honkvaste niet-koloniebroeders zijn (cat. 3);
- zelf geen nest maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren (cat. 4).

Indien het voortbestaan op locatie van beschermde soorten planten of dieren uit tabel 2 en 3 door de ingreep negatief beïnvloed worden, is sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Voor soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV en Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels) dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt en de ecologische functionaliteit niet in gevaar komt. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt zo voorkomen. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van EZ goedgekeurd kan worden, door middel van een ontheffingsaanvraag.

2.2.3 Zorgplicht soortbescherming

Ook onbeschermde soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

Dit houdt in dat de ingreep op zodanige wijze dient plaats te vinden, dat de schade aan soorten zoveel mogelijk beperkt wordt.

Men dient bij de uitvoering rekening te houden met kwetsbare perioden van soorten (voortplantingstijd, overwintering).

Alle soorten die tijdens de ingreep aangetroffen worden dienen verplaatst of beschermd te worden, zodat zij behouden kunnen blijven.

Vaak is hiervoor deskundige begeleiding nodig bij de uitvoering van het plan.

2.2.4 Rode lijst en Oranje lijst van bedreigde soorten

Soorten zijn opgenomen in de rode lijsten, omdat ze kwetsbaar zijn. Verstoring en vernietiging van leefgebied en individuen heeft bij deze soorten mogelijk eerder gevolgen voor het duurzaam voortbestaan van populaties, dan bij soorten die niet kwetsbaar zijn.

De Rode lijsten (Rijk) en de Oranje lijsten (Utrecht) hebben een signaalfunctie en zijn geen wettelijk toetskader.

3. NATUURWAARDEN

3.1 Onderzoek

Op de volgende data is het plangebied bezocht:

datum	tijd	doelgroep
9 april 2015	07 - 09 u	Vogels, reptielen, amfibieën (schepnet), bomen, terrein
8 mei 2015	04 - 08 u	Vleermuizen (batdetector), vogels, flora
16 juni 2015	04 - 08 u	Vleermuizen (batdetector), vogels
12 juli 2014	18 - 20 u	Geschiktheid gebouwen, terreinen
12 juli 2014	22 - 23 u	Vleermuizen (batdetector), uilen
13 juli 2014	04 - 05 u	Vleermuizen (batdetector)
25 juli 2014	05 ñ 06 u	Vleermuizen (batdetector), vogels
5 sept 2014	14 ñ 15 u	Bomen, vegetatie
11 sept 2014	14 - 17 u	Flora, insecten, reptielen, amfibieën
26 okt 2014	14 - 15 u	Reptielen, amfibieën

Voor het soortenonderzoek werd eerst de geschiktheid van gebouwen voor vogels en vleermuizen bepaald (bouwtechnische aspecten).

Vervolgens werd de natuurlijke begroeiing gekarteerd.

Bomen buiten bosverband die ouder waren dan 80 jaar werden apart gekarteerd.

Er is alleen op droge dagen onderzoek gedaan, steeds op het hele terrein van Dennendal.

Vleermuizen werden opgespoord met een batdetector Petterson D200. Door omstandigheden is er alleen onderzoek gedaan in voorjaar en zomer. Het is echter vrijwel zeker dat in het najaar het gebied als paargebied gebruikt wordt door vleermuizen. Daar wordt dan ook van uit gegaan.

In april werden de twee vijvers op het terrein bemonsterd met een schepnet.

Reptielen werden gezocht op dagen met beperkte zonuren, door langzaam door geschikt terrein te open.

3.2 Aanwezige habitats

Toestand van de natuurlijke habitats op Dennendal

W	poel	P1	park met oude bomen
●	boom > 80 cm dik	P2	bomen in paarden-rijbak
G	groendepot	X	schraal grasland
B1	gemengd natuurlijk bos	H	droge heide en zand
B2	jonge aanplant	D	19 ^e -eeuws gebouw Donders
B3	schraalland met bomen		moderne gebouwen Dennendal

Niet benoemde delen bestaan uit gazon, verharding en sierheesters

Op het terrein van Dennendal vinden we houtopstanden in de vorm van natuurlijk bos (B1), parkbos (P1) en oude loofbomen in droog schraalland (B3). Hierdoor is er kans op het voorkomen van beschermde planten, vleermuizen en amfibieën in hun landbiotoop.

Groendepots (G) die kunnen dienen als overwinteringsplaats voor amfibieën en reptielen, liggen in de natuurlijke bossen.

Er liggen 2 vijvers (W), die mogelijk voortplantingswater voor amfibieën zijn. Gebouwen en bossen vormen landbiotoop voor deze amfibieën.

Natuurlijke graslanden (X) komen vooral buiten het plangebied in het westen voor. Bijzonder is het heidegebiedje (H) in het noorden. De kale zandkuil daar middenin is de plaats waar ooit een gebouw stond (uitgegraven tot en met de kelders).

In de gazons en plantenborders zijn vaak de zeer oude bosbomen gehandhaafd. Deze situatie is kansrijk voor herstel van natuurlijk bos (we laten alle bomen dikker dan 80 cm zien). Voor een overzicht van alle bomen dikker dan 20 cm op borsthoogte, zie bijlage 1. Ook parkbos (P1) met middeloude bomen is kansrijk voor omvorming naar natuurlijk bos

Ten noorden van het terrein ligt een bos en heidegebied.

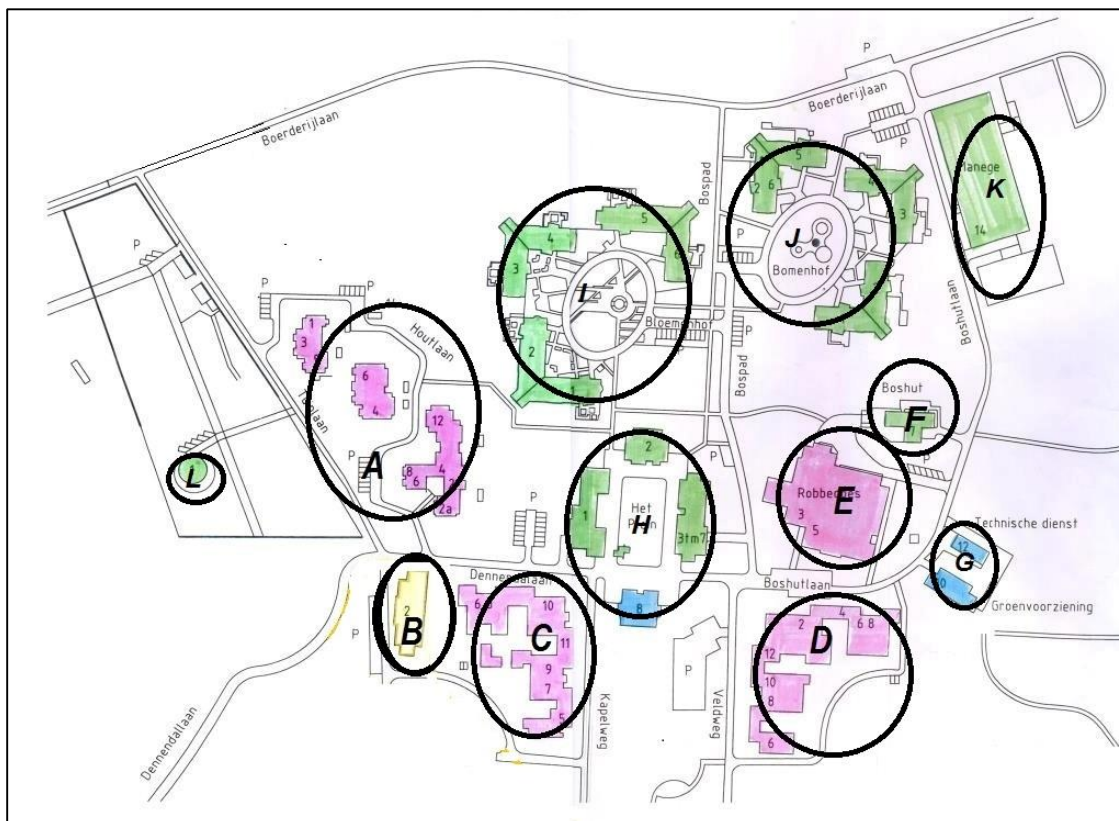
Ten oosten ligt een aaneengesloten bos, waarvan een deel in gebruik is als paardenrijbak. De bomen in die paardenbakken worden erg beschadigd, waardoor de potentie ervan voor de natuur

steeds verder afneemt. Ten zuiden ligt een gebied van bos en heide met gebouwen (Willem Arntzhoeve) en ten westen een weidegebied met natte natuur.

In het plangebied zelf zijn de natuurlijke bosopstanden versnipperd. Alleen in het noordwesten ligt een redelijk groot natuurlijk bosgebied, dat helemaal niet doorsneden is. Door de ligging nabij andere bosgebieden en heidegebieden is dit bosterrein van grote waarde.

3.3 Geschiktheid van gebouwen voor beschermde soorten

Van alle gebouwen is beoordeeld of ze geschikt zijn als verblijfplaats voor beschermde soorten.

3.4 Geschiktheid van gebouwen voor vleermuizen en vogels

Nr.	Eigenschappen	Geschikt voor soortgroepen
A	spouwopeningen hoog en lijsten plat dak, rustig	vleermuizen
B	(Donders). geen spouw, vervallen daklijsten, schoorstenen	vleermuizen, hollenbroeders, amfibieën
C	veel hoge openingen spouw, lijsten plat dak, rustig	vleermuizen
D	veel hoge openingen spouw, lijsten plat dak, onrustig	geen
E	gevelplaten hoog dak, rustig	vleermuizen
F	pannendak rustig	huismus
G	golfplaten daken, werkplaatsen, rustig	geen
H	veel hoge openingen spouw, lijsten plat dak	vleermuizen
I	als H	vleermuizen
J	als H	vleermuizen
K	golfplaten dak, veel paarden	boerenzwaluw
L	rieten dak geïsoleerd, rustig	vleermuizen

Gebouw Donders (B) is een 19^e-eeuws gebouw in zeer slechte onderhoudstoestand. Het is hoog en de dakgoten zijn kapot, waardoor er broedvogels en vleermuizen verwacht mogen worden. Mogelijk is de kruipruimte van het gebouw bereikbaar voor amfibieën die een overwinteringsplaats zoeken. De Boshut (F) heeft als enige een pannendak en is daardoor misschien geschikt voor

huismus. In de manege (K) worden paarden gestald. Daardoor broeden er wellicht boerenzwaluwen.

De overige moderne gebouwen hebben hoog in de muren open stootvoegen en lijsten rond de platte daken, die als toegang voor dwergvleermuizen kunnen dienen. Voor broedvogels zijn deze niet geschikt.

3.5 Verwachte soorten (soortgroepen)

Vogels

Bosvogels, waaronder uilen en holenbroeders in oude bomen.

Tuinvogels, vooral boombroeders: er zijn buiten de bossen niet veel struiken op het terrein.

Roofvogels worden op het terrein niet verwacht vanwege de verstoring.

Huismus bij Boshut en manege.

Boerenzwaluw in de manege.

Zoogdieren

Vleermuizen in oude bomen en gebouwen.

Eekhoorn in bos en oude bomen.

Egels in bos en tuin.

Konijn.

Amfibieën

Overwintering onder gebouwen en in bos van Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander.

Voortplanting van diverse kikkers, padden en watersalamanders in 2 poelen.

Reptielen

Overwintering in bos van ringslang en hazelworm.

Voortplanting van ringslang in stortplaatsen en bij moestuinen (composthopen).

Leefgebied voor hazelworm in droog bos en droge heide langs noordgrens.

Insecten

Insecten van heide en zand op het open deel van het noordelijke heideveld. Insecten van bos in de goed ontwikkelde droge bossen.

Planten

Kruiden van bossen, graslanden, heide en zomen.

3.6 Bestaande gegevens van beschermde soorten

Vogels

Van de rode lijst soorten komen de Raaf en de Groene specht in de bossen rondom het plangebied voor (Waarneming.nl). De raaf broedt niet in het plangebied zelf, maar in de zeer rustige bossen eromheen. De Groene specht broedt mogelijk wel in de relatief grote en onbetreden bosstukken in het plangebied (noordwest en zuidoost).

Zoogdieren

Er zijn van het gebied 4 vleermuissoorten bekend. De Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis en de rode lijstsoorten Rosse vleermuis en Laatvlieger. Er zijn geen zomerverblijven of winterverblijven bekend (Waarneming.nl). Alle vleermuizen zijn tabel 3 soorten en vermeld in Habitatrichtlijn bijlage IV.

Eekhoorns zijn bekend van het gebied (tabel 2). Ook de boommarter (tabel 3 en rode lijst) komt voor. De das (tabel 3) komt naar het oosten bij Soest voor. Het plangebied ligt in de rand van diens leefgebied. Verder komen tabel 1 soorten mol, egel, konijn en bosmuis voor. (Waarneming.nl).

Amfibieën

4 soorten amfibieën uit tabel 1 zijn van het gebied bekend: Groene kikker (die in de natte graslanden buiten het plangebied blijft), de Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, die in de nazomer uit het water naar droge bossen en gebouwen trekken om te overwinteren (waarneming.nl).

Reptielen

De tabel 2 soort levendbarende hagedis komt in het plangebied voor, o.a. in bosranden en ruige graslanden. De tabel 3 soorten ringslang en hazelworm komen in het plangebied zelf algemeen voor in bossen en ruigte en ook eromheen. De ringslang heeft zijn range vanaf de droge bossen tot in de natte weiden. De tabel 3 en Habitatrichtlijn bijlage IV-soort zandhagedis komt voor, maar alleen in heide- en zandbiotopen aan de noordkant (Waarneming.nl).

Insecten

3 soorten bosmier (tabel 1) komen in en rond het gebied voor (waarneming.nl). Het zijn de kale en de behaarde rode bosmier en de zwartrugbosmier.

Er zijn geen beschermde insecten bekend van het gebied. Echter wel soorten van de rode lijst. Er komen bijvoorbeeld 3 soorten dagvlinders van de rode lijst voor: heivlinder, groot dikkopje en kommavlinder, alle kenmerkend voor heide, droog grasland en bosranden (waarneming.nl).

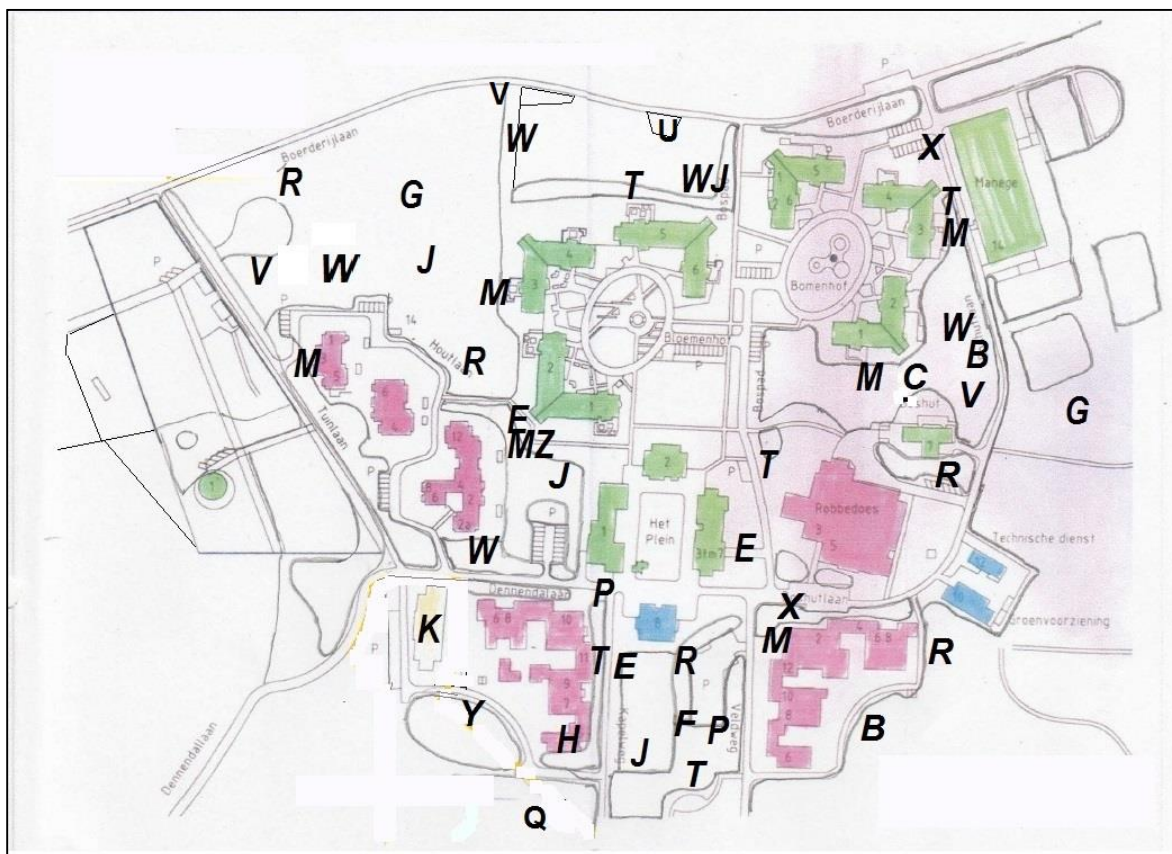
2 soorten libellen van de rode lijst zijn geheel afhankelijk van blijvend water (de beide poelen die bij het plan niet in het geding zijn). 1 soort sprinkhaan/krekel van de rode lijst komt voor, vrijwel zeker gebonden aan schrale graslanden/heide. De rode lijst soort veldkrekel is echter niet bekend van het plangebied, maar wel van de nabije omgeving op heide en grasland (waarneming.nl).

Planten

De brede wespenorchis en grasklokje (tabel 1) zijn van het plangebied bekend (Waarneming.nl). Verder nog 2 soorten uit tabel 2 (NDFF).

3.7 Aangetroffen soorten

3.7.1 Broedvogels

G	Groene specht (1-2 paar)	E	Ekster (1 paar, 3 nesten)
W	Winterkoning (5-6 paar)	Z	Zanglijster (1 paar)
R	Roodborst (5-6 paar)	P	Pimpelmees (1-2 paar)
M	Koolmees (6-7 paar)	T	Merel (5-6 paar)
J	Tijftjaf (4-5 paar)	K	Kauw (10 paar)
V	Vink (2 paar)	B	Boomklever (2 paar)
U	Putter (1 paar)	H	Heggenmus (1 paar)
C	Boomkruiper (1 paar)	X	Houtduif (2-3 paar)

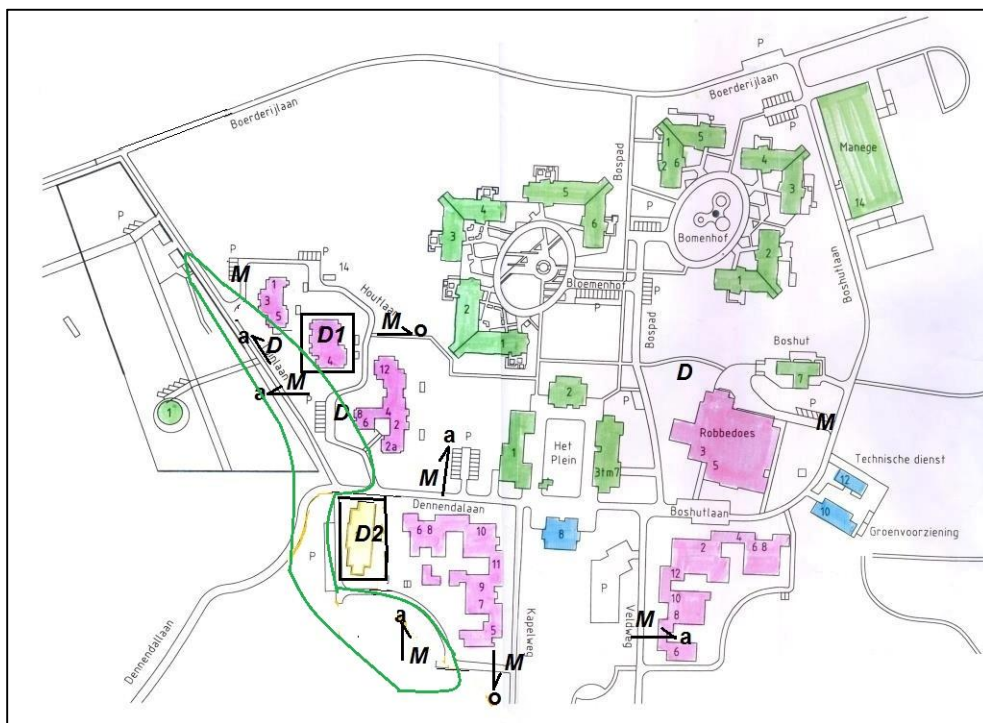
F Tuinfluiter (1 paar) Y Gaai (1 paar)
 Q Grote bonte specht (1 paar)

De vogelgemeenschap op Dennendal bestaat uit algemene bosvogels. Er zijn weinig struiken, waardoor echte tuinvogels en struweelvogels schaars zijn. De Huismus is niet aangetroffen. De enige vogelsoort die op gebouwen broedt, is de kauw met 10 paar op gebouw Donders. Deze soort kan ook in holle bomen broeden.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.

3.7.2 Zoogdieren

Er zijn geen zoogdieren aangetroffen, behalve vleermuizen.

Vleermuizen

- D Gewone dwergvleermuis
- M Myotisvleermuizen (Franjestaart, Baardvleermuis of Watervleermuis)
- M/D Jagend
- op vliegroute in avond (a) en ochtend (o) met vliegrichting
- zwermende vleermuizen in ochtend voor verblijfplaats
- mogelijk paargebied Gewone dwergvleermuis

In gebouw D2 verblijven in de zomer enkele Gewone dwergvleermuizen. Er zijn meermalen enkele exemplaren in de ochtendschemering zwermend boven het gebouw waargenomen. De invliegplek kon niet gevonden worden. Er is ook een verblijfplaats van enkele gewone dwergvleermuizen 100 m naar het noorden in de spouw van een modern gebouw (D1). Deze verblijfplaatsen waren in de kraamtijd zeker geen groepsverblijven van vrouwtjes. Er zijn geen andere verblijven op Dennendal gevonden, hoewel alle gebouwen en bomen daarop onderzocht zijn.

Enkele Gewone dwergvleermuizen zijn jagend rond de gebouwen van Dennendal aangetroffen. De omgeving van de westelijke gebouwen is erg geschikt als paargebied voor dwergvleermuizen, als gevolg van de aanwezigheid van oude bomen en parkbos, met kleinschalige open ruimtes, op de overgang van bos naar weide. Er is in de paartijd geen onderzoek gedaan, maar verwacht mag worden dat in dit gebied paarontmoetingen plaatsvinden.

Door de beschutte ligging en de toegankelijkheid zijn de gebouwen ook geschikt als winterverblijf voor Gewone dwergvleermuizen. Het kan per gebouw om slechts enkele exemplaren gaan.

Myotisvleermuizen (Watervleermuis of Franjestaart) zijn op vliegroue tussen de vochtige weiden (jachtgebied) en de droge bossen (verblijfplaatsen) waargenomen. Jagende Myotisvleermuizen op het terrein van Dennendal kunnen ook Baardvleermuizen geweest zijn, die in bos jagen en verblijven. Myotisvleermuizen overwinteren alle ondergronds.

3.7.3 Amfibieën

Van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander is voortplanting vastgesteld in de poel (P1). Deze poel heeft een zeer natuurlijke begroeiing en veel zon.

De betonnen poel (P2) in het zuiden ligt teveel in de schaduw, hetgeen de oorzaak zal zijn van het feit dat we daar geen amfibieën aantreffen. Deze soorten leven vrijwel zeker gedurende de zomer in het weidegebied. Zij gebruiken de erven en bossen waarschijnlijk als winterverblijfplaats.

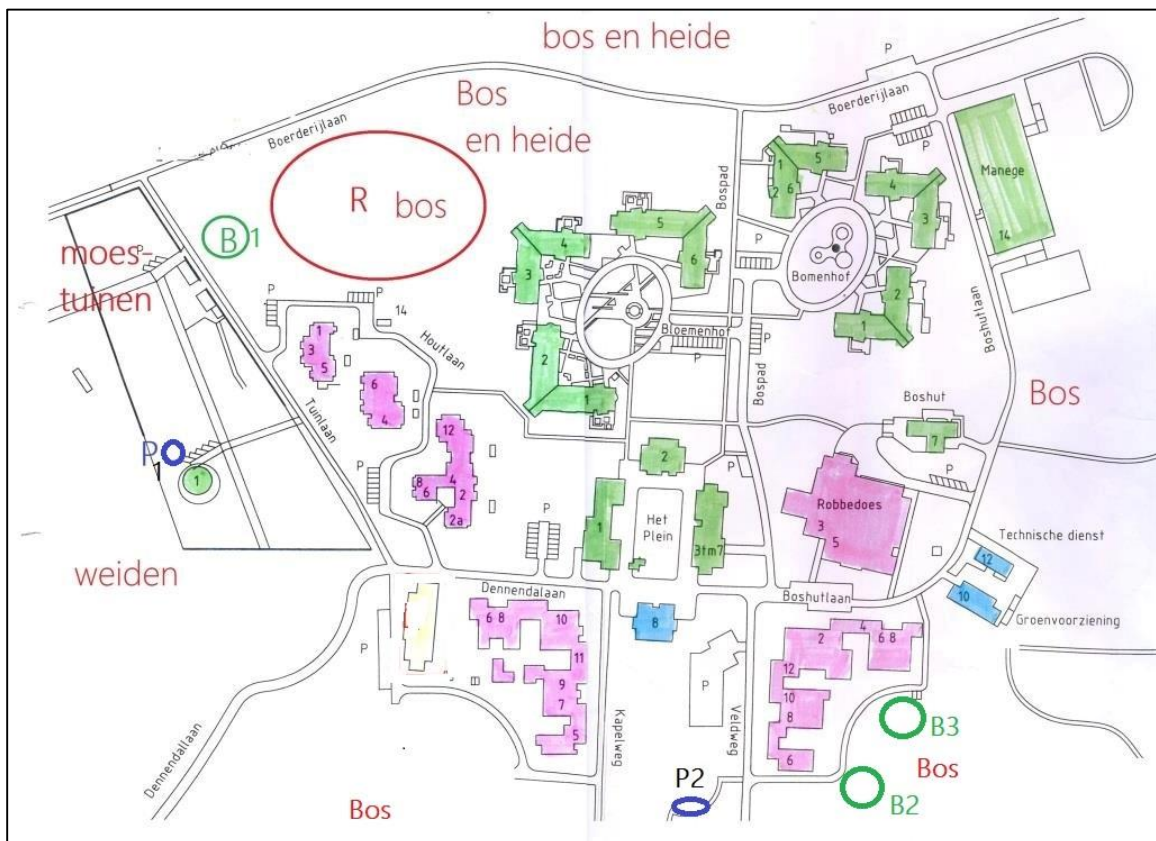
3.7.4 Reptielen

In de moestuinen, weiden en bossen in het noordwesten van Dennendal komen ringslangen voor. Mogelijk komen zij ook voor rond de aangrenzende gebouwen.

De ringslangen planten zich voort in een groenafval-depot (B1) in het bos, waar speciale ringslangenbroedhopen zijn aangelegd. Zij overwinteren in holletjes in de bodem van ditzelfde bos (R) (dieren zijn daar aangetroffen). Het leefgebied van ringslangen ligt rond de moestuinen en het natte weidegebied in het westen. Het is niet te verwachten dat ringslangen vanuit de weiden de weg en een grote afstand kort gemaaid gras oversteken om rond de gebouwen te overwinteren. Mogelijk leven er ook ringslangen ten oosten van de gebouwen in de bossen. Deze planten zich mogelijk voort in de groendepots B2 en B3 in het bos, waar ze ook winterverblijven kunnen vinden.

Ringslang genietend van de laatste zon nabij de winterholletjes najaar 2014

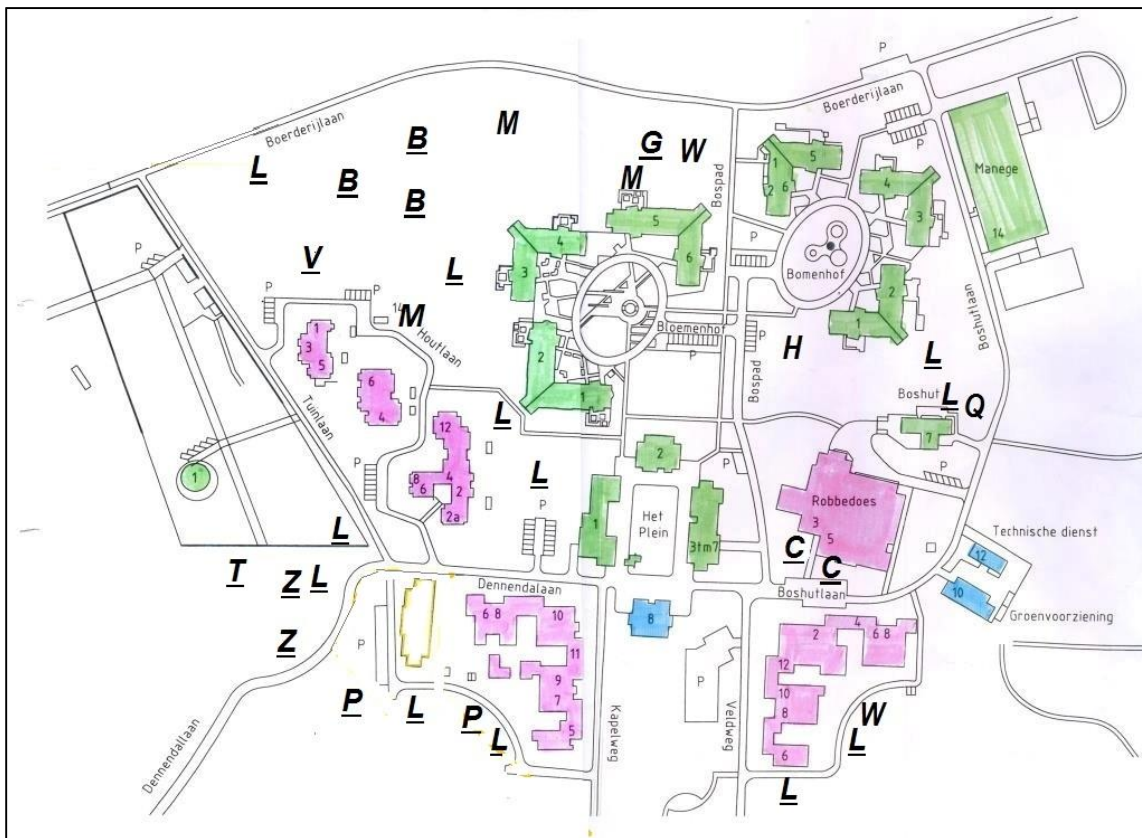
Spreiding van biotopen voor amfibieën en reptielen op Dennendal.

B1	broedhopen ringslang
B2 en 3	deels actieve deels oude groenstort, geschikt als voortplanting en overwintering ringslang en overwintering van amfibieën
R	wintergebied ringslang in grondholen in hoog bos (waarneming)
Moestuinen	zomerleefgebied ringslag en gewone pad
P1	natuurlijk voortplantingswater Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander
P2	betonnen vijver zonder voortplanting amfibieën
Weiden	zomerleefgebied amfibieën en ringslang

3.7.5 Insecten

Er zijn geen beschermde insecten aangetroffen. Er waren ook weinig dagvlinders

3.7.6 Planten en paddenstoelen

H	Hanekam	C	Grasklokje	W	Brede wespenorchis
M	Wilde marjolein	Q	Eikvaren	B	Blauwe bosbes
L	Lelietje der Dalen	T	Zwarte toorts	V	Valse salie
Z	Zeepkruid	P	Salomonszegel		
G	vegetatie van struikheide, buntgras, zandzegge, brem en schapengras				

Het nieuwe deel van de heide in het noorden (heeft een gebouw gestaan) kent veel bijzondere soorten (wilde marjolein, brede wespenorchis en structuurrijke heide). Marjolein komt op meer plaatsen in de bosrand voor. Grasklokje komt alleen voor in het gazon bij het gebouw Robbedoes, waarop mogelijk gebouwd gaat worden. Zwarte toorts groeit in een ruig deel van het natuurlijke grasland in het open westelijk gebied. Bosbes in het noordwestelijke bos geeft aan dat dit een onverstoorde bosstandplaats is.

In een natuurlijke bosrest midden op het terrein is een grote groeiplaats van Hanekam (Cantharel). Dit geeft aan dat de bodem van het bos ook niet verstoord is.

Het voorkomen van gewone eikvaren bij de Boshut in het oosten duidt op een oude bosgroeiplaats, evenals valse salie in het noordwesten.

Enkele exemplaren van Hanekam

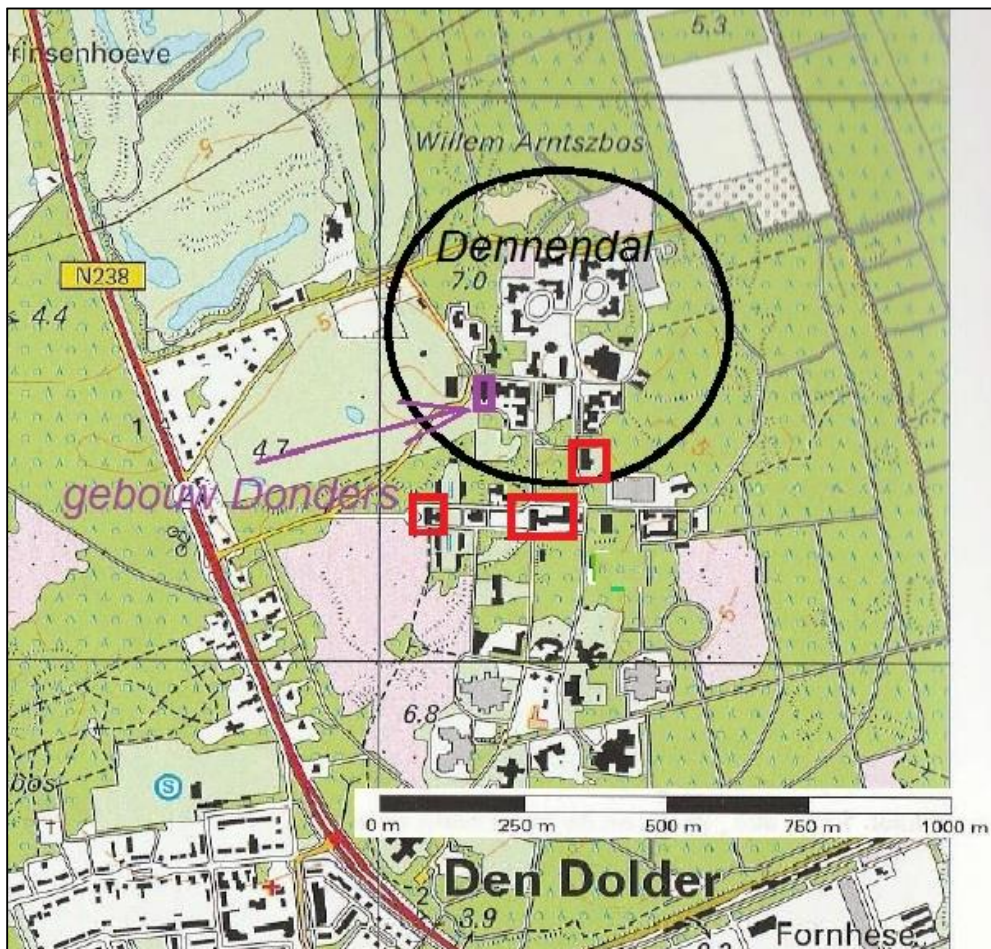
3.8 Het belang van het terrein voor beschermde soorten

3.8.1 Vogels

Voor kauwen is het oude gebouw Donders een van de hogere gebouwen in de bosrijke omgeving en daardoor zeer geschikt als broedplaats. Er zijn wel enkele andere hoge gebouwen in de directe omgeving (op Willem Arntzhoeve). Op Dennendal is geen alternatieve broedgelegenheid (allemaal lage gebouwen). In de omringende bossen zijn wel hier en daar oude beukenlanen aanwezig, waar kauwengroepen in kunnen broeden.

Voor Groene specht is het plangebied door zijn kleinschalige afwisseling van heide, gras en bos van belang als voedselgebied. Het gebied is intensief in gebruik bij mensen en daardoor niet van belang voor de Raaf.

Voor bosvogels is Dennendal niet erg belangrijk als broedgebied (te onrustig).

Gebouw Donders () en andere oude hoge gebouwen ()

3.8.2 Zoogdieren

Voor de Gewone dwergvleermuis zijn veel gebouwen wel geschikt, maar worden deze slechts door enkele exemplaren als blijfplaats gebruikt. Er zijn geen zomergroepsverblijven of kraamverblijven aangetroffen. De functie van paargebied is mogelijk het belangrijkste, als gevolg van de gunstige opbouw van het westelijk gedeelte van het gebied. Op de overgang van bosgebied naar weidegebied ligt hier een deelgebied met oude bomen en kleinschalige open ruimtes.

Voor de boommarter is het plangebied mogelijk voedselgebied. Zijn verblijfplaatsen heeft hij in de rustige bossen eromheen. De eekhoorn profiteert van extra voedsel nabij gebouwen. De nesten liggen in de directe bosomgeving. Egel, konijn, bosmuis en mol profiteren van de kleinschalige afwisseling van bos en gras. Voor deze soorten is het plangebied niet bijzonder belangrijk.

3.8.3 *Amfibieën*

Voor amfibieën is Dennendal matig belangrijk. Het aantal voortplantingsplaatsen bedraagt slechts één. Er is wel ampel winterbiotoop in de vorm van droge bossen en gebouwen voor bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De groene kikker leeft jaarrond in het weidegebied buiten het plan.

3.8.4 *Reptielen*

Dennendal is belangrijk voor de ringslang, vanwege de aanwezigheid van alle belangrijke onderdelen van het leefgebied op korte afstand van elkaar. Vanaf het noord-westelijk bod in het plangebied via de moestuinen op de rand van het plangebied tot het open weidegebied rond de sloten erbuiten. De overwinteringsplekken in het bos zijn gevoelig voor planingrepen. De overige delen minder.

De hazelworm en de levendbarende hagedis leven in bijna dezelfde biotopen, maar blijven meer in de droge bosranden en ruige natuurlijke begroeiing van het plangebied. Zij zijn daardoor relatief gevoelig voor ingrepen uit het plan. Voor de zandhagedis is alleen het kleine heideveld met zand in het noorden van belang, waar in het plan geen enkele ingreep wordt gedaan.

3.8.5 *Insecten*

Voor bosmieren zijn de ongestoorde lichte bossen op en rond het plangebied van belang. Voor dagvlinders en sprinkhanen is de heide in het noorden en het schraalland in het westen van belang.

De zonnige poel in het westen is mogelijk van belang als voortplantingsplaats voor libellen.

3.8.6 *Planten*

Voor wilde marjolein en zwarte toorts zijn ruige droge plekken in het plangebied van belang. Brede wespenorchis vindt op veel halfopen plekken een groeiplaats. Grasklokje vindt een geschikte groeiplaats in het hart van het gebied (een gazon), waar mogelijk gebouwd gaat worden. Voor valse salie is het noordwestelijke bos van belang.

3.9 Soorten waarvoor het plangebied van enig belang is

soort	Ffwet tabel			Hrl. bijl. IV	Rode lijst	Oranje lijst	opmerkingen
broedvogels	I	II	III				
Groene specht					kwetsbaar	kwetsbaar	voedselgebied
Kauw							kolonie
zoogdieren							
Gewone dwergvleermuis			x	x			paar- en jachtgebied zomer-en winterverblijf
Myotis vleermuizen			x	x		kwetsbaar	Jachtgebied/ vliegroutes
Laatvlieger			x	X	Kwetsbaar		Jachtgebied randen
Rosse vleermuis			X	x	Kwetsbaar	kwetsbaar	Jachtgebied weide
Boommarter			x		kwetsbaar		voedselgebied
Eekhoorn		x					leefgebied
Bosmuis	X						Leefgebied
Egel	X						Leefgebied
Mol	X						Leefgebied
Konijn	x						leefgebied
amfibieën							
Bruine kikker	X						Poel en bossen
Gewone pad	X						Poel en bossen
Kleine watersalamander	x						Poel en bossen
reptielen							
Ringslang			X		kwetsbaar	kwetsbaar	Winterplaatsen in bos
hazelworm			X			kwetsbaar	Vooraf in plangebied
Levendbarende hagedis		X			gevoelig	kwetsbaar	Vooraf in plangebied
zandhagedis			x	x	kwetsbaar	bedreigd	In heide
insecten							
Behaarde rode bosmier	X						randen oud bos
Kale rode bosmier	X						Randen oud bos
Zwartrug bosmier	x						Randen oud bos
Heivlinder					Gevoelig	aandacht	Heide en schraalland
Groot dikkopje					Gevoelig		Heide en schraalland
kommavlinder					bedreigd	bedreigd	Heide en schraalland
planten							
Grasklokje	X						grasland
Brede wespenorchis	X						bosranden
Wilde marjolein		X					ruigten
Zwarte toorts						gevoelig	ruigten
Valse salie						gevoelig	bos

3.10 Het belang van het terrein voor beschermde gebieden

Dennendal ligt op een overgang van droog bos en heide naar nat weidegebied. Deze overgang is bijzonder. Het bos, de heide, de oude bomen en het grasland op het terrein zijn van belang voor deze natuurlijke overgang.

De bebouwing en wegen op het terrein en het intensieve gebruik daarvan, zorgen voor interne versnippering, waardoor het terrein een barrière is in de samenhang van de ecologische hoofdstructuur.

4. EFFECTEN VAN HET PLAN

4.1 Beschrijving stedenbouwkundig plan i.r.t. vigerend bestemmingsplan

Alvorens wordt ingegaan op de effecten van de beoogde ontwikkeling op de ecologie in het gebied, wordt kort ingegaan op het stedenbouwkundig plan en het bestemmingsplan.

Stedenbouwkundig plan

Het landschap vormt de ruimtelijke drager van het gebied. De aanwezigheid van het bos, de heide en de lanen vormen een waardevolle basis voor een nieuwe inrichting van het woon- en verblijfsgebied. De versnipperde stukken groen in het plangebied worden omgezet in aaneengesloten stukken natuur en gekoppeld aan het bos van de Utrechtse Heuvelrug ter bevordering van de ecologische hoofdstructuur. De nieuwbouwontwikkeling vinden plaats met respect voor de waardevolle bosgebieden, zodat de aanwezige natuurwaarden zoveel mogelijk worden behouden. De aanwezige lanen worden gehandhaafd en waar nodig versterkt.

Te slopen bebouwing

Concentratie bebouwing langs de centrale as

Nieuw bos en natuurontwikkeling

Versterken groene laanstructuur

De beoogde nieuwbouw gaat gepaard met sloop van enkele bestaande gebouwen op het terrein. In het nieuwe plan is sprake van een concentratie van bebouwing, waardoor er langs de grenzen juist meer sprake is van natuurgebieden.

Stedenbouwkundig plan Reinearde

Relatie met bestemmingsplan

Hiermee komen we bij de relatie met het bestemmingsplan. .

Het bestemmingsplan zal de noodzakelijke herinrichting van het terrein Dennendal op de langere termijn mogelijk moeten maken. Wanneer sprake is van sloop en nieuwbouw is nog onduidelijk. Wel zal sprake zijn van een gefaseerde ontwikkeling. De precieze situatie en omvang van de nieuwe gebouwen is derhalve niet duidelijk en zal in de loop van de komende jaren nader worden uitgewerkt. Dit impliceert dat het bestemmingsplan de nodige flexibiliteit moet bezitten om de beoogde inrichting ook te kunnen realiseren.

Tegelijkertijd geldt ook dat het plan zekerheid moet bevatten voor met name de verdeling groen en rode bestemmingen.

Voor de ecologische situatie betekent dit dat het onderhavig ecologisch onderzoek een basis vormt voor de toetsing van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. In de komende jaren zullen omgevingsvergunningen voor het bouwen worden aangevraagd, wanneer sprake is van een concreet voornemen. Op dat moment zal dit ecologisch onderzoek de basis vormen voor nader uit te voeren en specifiek gericht onderzoek op de voorgestelde situatie.

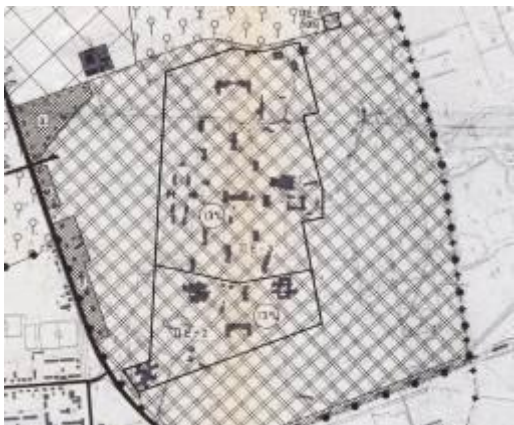
Rood groen balans

Naast de ecologische, landschappelijke en stedenbouwkundige situatie is de herinrichting ook afgestemd op de afspraken die in het kader van het programma Hart van de Heuvelrug zijn vastgelegd. In het bijzonder de rood groenbalans.

In het Programma Hart van de Heuvelrug maakt de rood-groen balans het mogelijk rode en groene functies op locaties te realiseren en met elkaar te verevenen.

Inmiddels is de balans door het programmabureau aangepast aan de situatie waarin de zorginstelling op de huidige locatie blijft. Daarmee is een aanpassing doorgevoerd ten opzichte van de oorspronkelijke ambitie. De herijking betreft het programma voor de projecten ~~Dennendal~~öen ~~Den Dolder~~ö

Die genoemde herijking gaat dus niet (langer) uit van een verplaatsing van de zorginstelling, maar het handhaven op de huidige locatie. Als gevolg daarvan kan het nieuwe bestemmingsplan, waarin de rood-groen balans is verwerkt niet worden vergeleken met het vigerend bestemmingsplan,

Bestemming maatschappelijk (2-E-3) uit bestemmingsplan landelijk gebied 1982.
Links plankaart 1982, rechts geprojecteerd op luchtfoto

waarin het gehele terrein een natuur bestemming heeft. Laatst was immers afgestemd op de situatie vóór de genoemde herijking.

Om te beoordelen of er in het nieuwe bestemmingsplan sprake is van extra natuur (conform de herijking van de rood-groen balans) is alleen een vergelijking mogelijk met het bestemmingsplan uit 1982.

In lijn van de rood-groen balans van het Hart van de Heuvelrug project is uitgegaan van navolgende.

De bestemming Maatschappelijk uit het bestemmingsplan Buitengebied 1982 (in voorgaande figuur weergegeven) is vertaald naar de kadastrale grens van het terrein Dennendal.

De omvang van het aldus verkregen gebied is ca. 13,40 ha. Conform de afspraken binnen Hart van de Heuvelrug moet hierin minimaal 2 ha worden vergroend, waardoor er maximaal 11,42 ha rood of beter gezegd, bestemming Maatschappelijk overblijft (exclusief manege).

In navolgende figuur is de groenwinst, oftewel de vergroening, gevisualiseerd. In totaal wordt ca. 3,6 ha in de natuur niet als maatschappelijk, maar in de bestemming Natuur opgenomen.

Geel; de vertaling van de bestemming Maatschappelijk uit bestemmingsplan 1982 naar logische kadastrale grenzen aan de west- en zuidzijde.
Groen; De vergroening/natuurwinst; 3,6 ha. in het nieuwe bestemmingsplan

4.2 Effecten op beschermde soorten

4.2.1 Vogels

Door het slopen van het oude gebouw Donders gaat een kolonie van broedende Kauwen verloren (tabel 3 soort). De kauw kiest elk jaar opnieuw een nestplaats en staat daarom niet op de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten. Start van de sloop in de broedtijd zal een groot effect op de broedende kauwen hebben. Als het pand gesloopt wordt, voordat de Kauwen weer gaan broeden, dan is het effect op deze soort zeer gering. Er staan in de directe omgeving namelijk meer hoge oude panden (200 m naar het zuiden op Willem Arntzhoeve), waar deze vogels kunnen broeden. Er komen in de omgeving ook veel oudere bomen met holten voor, die geschikt kunnen zijn als broedplaats.

Door uitbreiding van de oppervlakte bos in het westen en zuiden komen er ook mogelijkheden voor schuwere broedvogels zoals roofvogels en uilen. De situatie voor de groene specht verbetert daardoor ook (meer broedgebied).

4.2.2 Zoogdieren

Bij het slopen van het gebouw Houtlaan 4-6 wordt een verblijfplaats van een kleine groep Gewone dwergvleermuizen vernietigd.

Bij het slopen van het oude gebouw Donders wordt ook een kleine verblijfplaats van gewone dwergvleermuizen vernietigd. In de nieuwe gebouwen kunnen nieuwe vleermuisverblijfplaatsen geschapen worden (kasten en holtes). Daardoor worden de effecten verzacht. Door het verwijderen van de gebouwen en toevoegen van bos rondom de aanwezige oude bomen, kan de kwaliteit van het aanwezige paargebied van de Gewone dwergvleermuis in het westen toenemen. Voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis neemt in het hele plangebied de kwaliteit als jachtgebied toe door toename van bos. Voor de rosse vleermuis ontstaan in het westen mogelijkheden voor verblijfplaatsen in oude bomen. Voor de ruige dwergvleermuis, franjestaart, watervleermuis en baardvleermuis ontstaat met name in het westen een beter jachtgebied en mogelijkheden voor verblijfplaatsen in oude bomen. Het plangebied neemt toe in belang als verblijfgebied voor de eekhoorn, door de grotere arealen bos.

Door de toename van bosoppervlak neemt het plangebied toe in kwaliteit als jachtgebied voor de boommarter.

Er zijn geen negatieve effecten op egel, bosmuis, mol en konijn.

4.2.3 Amfibieën

Door het plan gaan bij sloop van gebouwen enkele winterverblijfplaatsen van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander verloren. De vergroting van droge bossen in de westrand en zuidrand zorgen echter voor toename van alternatieve overwinteringsplaatsen, op locaties waar deze soorten vanuit het weidegebied het plangebied intrekken. Het effect is daardoor in totaal positief. Er is geen effect op het voorkomen van de groene kikker in het westelijk weidegebied.

4.2.4 Reptielen

Vergroting van het bos in het westen, in het leefgebied van de ringslang, heeft een groot positief effect op de kansen van deze soort (meer winterverblijf). Er komt een sterkere samenhang tussen droge bossen, moestuinen en natte weiden. Ook de uitbreiding van het bos in het zuiden nabij de groendepots is positief voor de ringslang. De randlengte van bossen neemt sterk toe, waardoor er meer leefgebied voor de hazelworm en levendbarende hagedis komt. Er is geen effect op de zandhagedis rondom het heideveld.

4.2.5 Insecten

Voor de aanwezige soorten bosmieren heeft het plan door uitbreiding van bos een positief effect. Er is geen effect op de aanwezige vlinders van heide en schraalland.

4.2.6 Planten

Door de bouw van 3 appartementen ter plaatse van de huidige hal Robbedoes (Boshutlaan 3-5), gaat een soortenrijk gazon met grasklokje verloren. Dennendal heeft veel schrale graslanden. Met name het westelijk weidegebied bestaat daar grotendeels uit. Naar verwachting komt daar ook grasklokje voor. Door het plan komt de instandhouding van grasklokje op Dennendal niet in gevaar. Voor de overige bijzondere soorten planten (wilde marjolein, brede wespenorchis, zwarte toorts en valse salie) komen geen bestaande groeiplaatsen in gevaar, maar ontstaan nieuwe groeiplaatsen (bosranden).

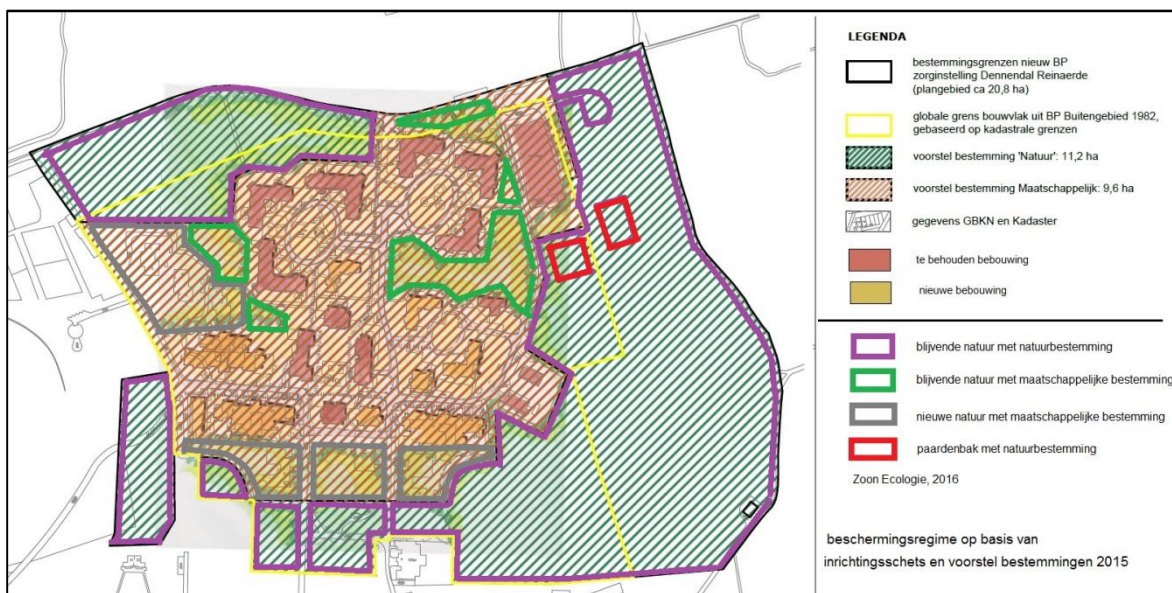
4.3 Effecten op beschermd gebied (EHS)

Het plangebied Dennendal heeft een relatief grote oppervlakte aan bijzondere natuurlijke habitats. Er zijn ook parkachtige stukken met oude bomen die niet als natuurterrein op te vatten zijn, maar wel natuurwaarde hebben (met name voor diersoorten). Deze terreinen behoren bij de ôngesloten functiesô waarvoor geen ambitie voor natuur bestaat.

Bij het ontwikkelen van natuur worden de meeste bestaande waarden, zoals oude bomen en bosdelen, gespaard. Deze vormen sterke kiemen voor herstel, zowel in de bodem als in de begroeiing. Ook nog bestaand oorspronkelijk reliëf wordt gespaard. Het gaat dan om gave aardkundige waarden, waaraan de natuur van het gebied zijn karakter dankt. Nieuwe natuur wordt ontwikkeld rondom oude bomen en naast bestaande natuur.

Door het plan wordt op deze manier aan de zuidkant de corridor van de stuifzandbossen naar het weidegebied versterkt, wat op gebiedsniveau gunstig is. In het noordwesten wordt het grootste

bosperceel, op de gradiënt van hoog naar laag, nog verder vergroot met bos. Dit is voor minder mobiele soorten, zoals de ringslang, zeer gunstig.

Beschermingsregime op grond van voorgestelde bestemmingen

De meeste bestaande en blijvende natuur rondom het bebouwde gebied zal bestemming Natuur krijgen (paarse vlakken). Het wordt helemaal niet aangetast en behoudt zijn optimale beschermingsstatus.

De bestaande natuur die tussen de bebouwing ligt (groene vlakken in het plangebied) wordt ook niet aangetast en behoudt haar minder sterke beschermingsniveau door de bestemming Maatschappelijk. Deze terreinen vormen de bestaande natuurwaarden van de ingesloten Maatschappelijke functie. Deze kunnen beschermd worden bij ontwikkelen van de zorginstelling.

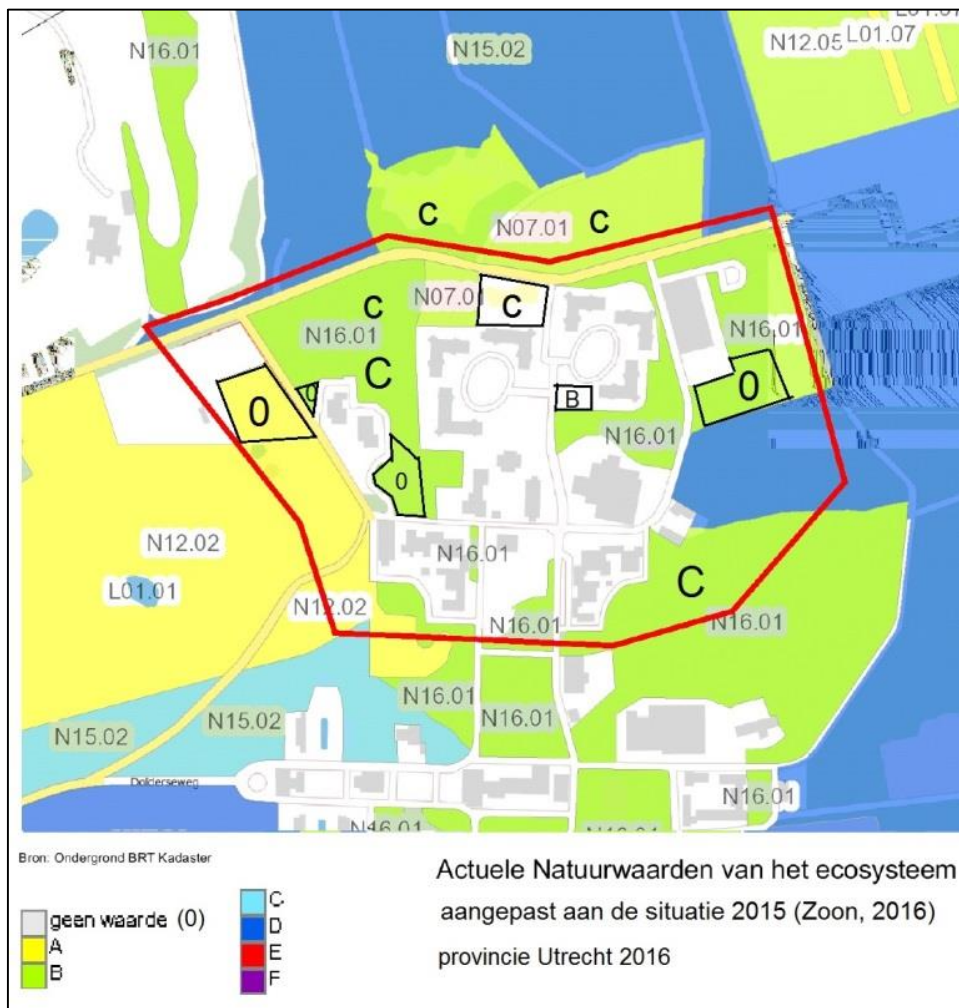
Alle nieuwe natuur (grijze vlakken) komt binnen de bestemming Maatschappelijk te liggen, waardoor het suboptimale bescherming krijgt. Dit betreft echter potentiële natuurwaarden van de ingesloten functie. Deze hoeven de ontwikkeling van de zorginstelling niet in de weg te staan. De buitenterreinen van de Maxima-manege behoorden al niet tot Reinaerde en behouden de bestemming die ze hadden (Natuur). De strijdigheid van bestemming en gebruik als paardenbak (rode vlakken) blijft hier bestaan.

4.4 Toetsing van effecten op de Ecologische Hoofdstructuur

De toetsing of negatieve effecten significant zijn, vindt plaats aan de hand van de hiervoor genoemde 6 toetsingscriteria:

1. *Wat is de invloed van het plan op de bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren?*

1.1 Wat verandert er aan het functioneren van het huidige beheertype?

Terreinen met actuele natuurwaarde 0 moeten hier opgevat worden als óngesloten functies (gazons, tuinen, gebouwen, solitaire bomen, borders en verharding).

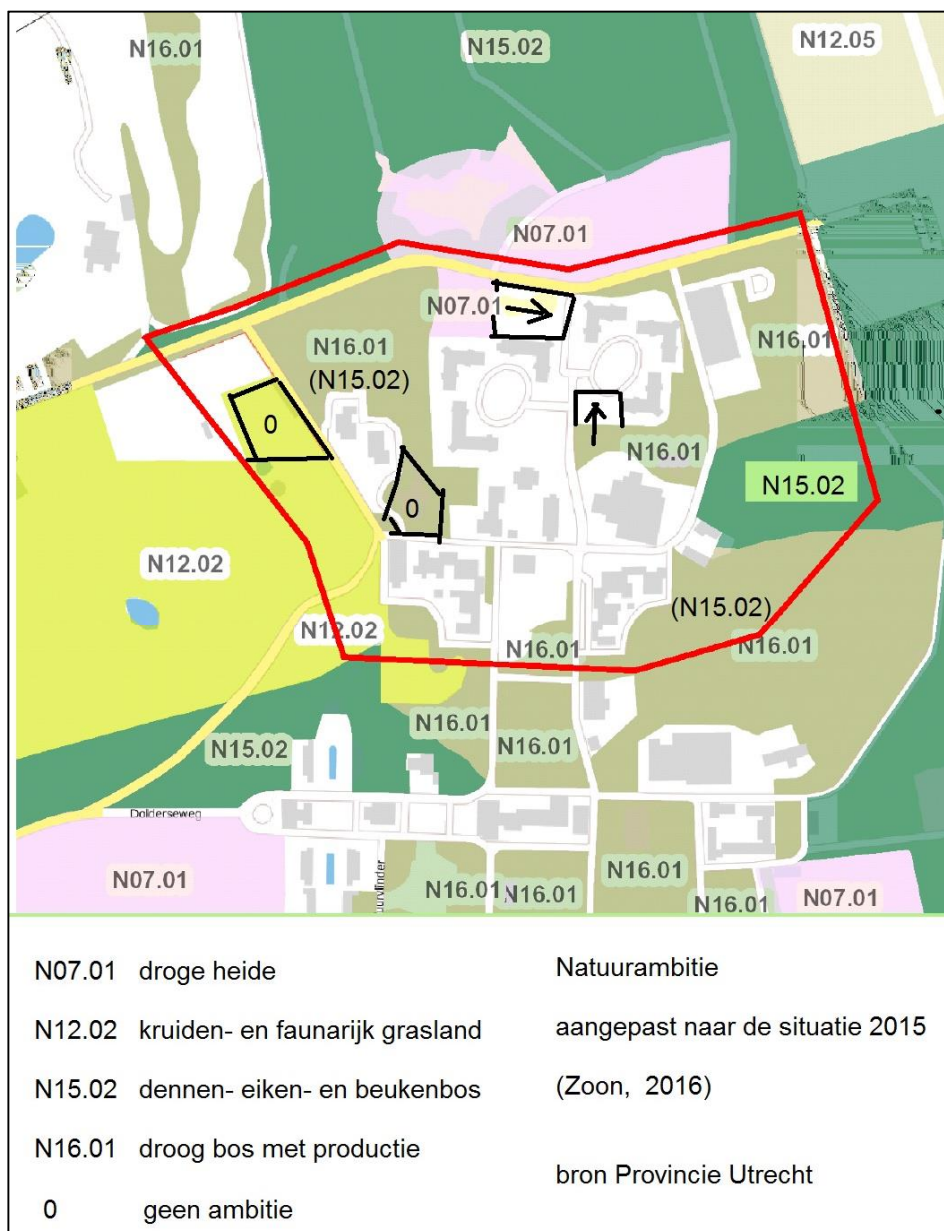
Vergeleken met de provinciale informatie (Signaleringskaarten EHS), hebben wij een 3 tal terreinen in waarde verlaagd tot 0 (deel moestuin, nieuwe gebouw met erf en een paardenbak).

De bossen zijn op veel plaatsen hoger in waarde dan de provincie aangeeft, omdat zij geen productiefunctie hebben (waardoor zij i.p.v. beheertype N16.01 tot het type N15.02 horen). Wij hebben de grootste van deze bossen (in het noordwesten en zuidoosten) in waarde verhoogd tot C. De kleinere bossen midden tussen de gebouwen mogen inderdaad opgevat worden als actuele waarde B.

De heidegebiedjes in het noorden zijn groter dan was aangegeven en tenminste van waarde C.

De huidige beheertypen blijven bij het plan volledig functioneren. Zij kunnen zich ongestoord verder ontwikkelen, omdat hun omvang en samenhang gelijk blijft of vergroot wordt.

1.2 Wat verandert aan de mogelijkheid, het gewenste beheertype te ontwikkelen?

Vergeleken met de provinciale Signaleringskaarten EHS is de ambitie voor de aanwezige bossen tenminste behoud van de huidige waarde. De huidige situatie is al beter ontwikkeld (gemengd bos N15 i.p.v. productiebos N16). Voor de moestuin en een gebouw aan de Houtlaan is de ambitie 0. Tenslotte is de oppervlakte van de droge heide (N07) en van de centrale bos, waarvoor ook behoud van de huidige waarde als ambitie geldt, groter. De omvang van de terreinen blijft gelijk of neemt toe, waardoor het gewenste beheertype beter bereikt kan worden.

1.3 Wat verandert er aan de omgevingsfactoren die de systemen vragen?

De omgevingsfactoren worden door het plan niet beïnvloed. Het gaat onveranderlijk om zeer droge ecosystemen. Nattere habitats liggen westelijk buiten het plangebied.

De omgevingsfactor verstoring blijft in het centrum gelijk, maar neemt in de randen fors af, door vergroten van de schaal van de natuurdelen.

2. Wat is de invloed van het plan op de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS?

De versnippering van de natuur in de huidige situatie wordt door het plan verminderd. De bebouwing zal meer geclusterd en dichter opeen geplaatst worden, waardoor rondom meer ruimte voor natuur ontstaat (die ook gerealiseerd gaat worden). De EHS zal daardoor meer aaneengesloten worden.

3. Wat is de invloed van het plan op de aanwezige bijzondere soorten?

Voor de kauw is door het plan sprake van afname van nestgelegenheid, waarvan echter in de directe omgeving voldoende voorhanden is. Voor de groene specht wordt het gebied sterk verbeterd, door toename van de oppervlakte en randlengte van bos.

Voor de gewone dwergvleermuis neemt het aantal mogelijke verblijfplaatsen tijdelijk af door sloop van gebouwen. Er is echter een overschot aan geschikte blijvende gebouwen. Nieuwe gebouwen zullen ook voor deze soort geschikt worden. Het effect is daardoor tijdelijk en niet significant.

Door verwijdering van de meeste gebouwen in de westrand en aanleg van bos daarvoor in de plaats, kan de westrand veel geschikter worden als paargebied en jachtgebied van alle soorten vleermuizen. Mogelijk wordt het geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen in de aanwezige oude bomen.

Voor de boommarter neemt het gebied door bosaanleg en afbraak van gebouwen in belang toe als jachtgebied.

De opbouw en omvang van de natuurgebieden in het plan worden sterk verbeterd, waardoor er meer leefgebied ontstaat voor de aanwezige reptielen en amfibieën, die bos als landbiotoop gebruiken. Ook de aanwezige soorten bosmieren profiteren daarvan.

De omstandigheden op en rond het noordelijke heideveldje worden niet veranderd, waardoor de leefomgeving van zandhagedis en dagvlinders van heide niet aangetast worden.

4. Wat is de invloed van het plan op de verbindingsfunctie van het gebied?

Door forse toename van bos op de overgang van bosgebied naar open weide, worden verbindingsgebieden van karakteristieke soorten als reptielen van bos en ruigte, amfibieën en boommarter sterk verbeterd. De verbindingsfunctie voor heidesoorten blijft op het zelfde niveau. Het gebied ligt niet in een aandachtsgebied voor heideherstel.

5. Wat is de invloed van het plan op behoud van oppervlakte?

Er is sprake van een forse toename van de oppervlakte natuur. Meest in de vorm van droog bos (N15.02).

Er is in dit plan sprake van volledig behoud van bestaande natuur in de bestemming Natuur (droog bos N15.02 en droge heide N07.01) en in de bestemming Maatschappelijk (droog bos N16.01).

6. Wat is de invloed van het plan op behoud van samenhang?

De samenhang in het plangebied neemt sterk toe, door forse toename van bos in de randen en behoud van bos in het centrum. In groter verband neemt de samenhang tussen de bosgebieden en de weidegebieden toe, door natuurontwikkeling in de randen van het plangebied.

De samenhang van heidegebieden in en buiten het plangebied blijft intact.

4.5 Conclusie

Door het plan is er sprake van een zeer groot positief effect op de natuurwaarde van het terrein Dennendal zelf en op het ecologisch functioneren van de omgeving (corridors en gradiënten). Dit wordt veroorzaakt door toename van bos in de randen van het terrein. De bosuitbreiding vindt plaats in kansrijke positie (naast bestaand bos en rondom oude bomen). Door deze toename van natuur worden veel van de aanwezige bijzondere soorten bevoordeeld. Door deze uitbreiding krimpt de omvang van de ingesloten functie, wat gunstig is. Het grootste deel van de beoogde bosuitbreiding krijgt een Maatschappelijke bestemming..

Er treden negatieve effecten op die zeer klein van omvang zijn en zich alleen afspelen binnen de ingesloten functie.

Zo verdwijnt een soortenrijk gazon met grasklokje bij Boshutlaan 3-5, door bebouwing. Dit terreindeel is onderdeel van de ingesloten functie. Behoud van deze floristische waarde is mogelijk. Verdere ontwikkeling van potentiële waarden is niet noodzakelijk.

Ook worden twee kleine verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in gebouwen vernietigd, bij sloop. Ook worden deze gebouwen mogelijk gebruikt als winterverblijfplaats van amfibieën. Hiervoor zijn echter veel alternatieven aanwezig in de blijvende bebouwing en de nieuwe gebouwen worden weer geschikt, zodat het effect gering en tijdelijk is. Ook deze waarde is er een van de ingesloten functie en kan behouden blijven.

Over het geheel genomen is er sprake van een positief effect, omdat een zeer groot positief effect (plussen) opweegt tegen enkele kleine negatieve effecten (minnen).

De minnen verdwijnen op termijn, maar de plussen worden deels gezekeerd in een bestemming.

Aanbeveling

Voor de gewone dwergvleermuis (tabel 3 soort) dient bij de sloop van twee gebouwen aangepast gewerkt te worden om de kans op vernietiging van dieren te minimaliseren. Een ontheffing is nodig, maar zal waarschijnlijk verleend worden, omdat het hier geen groepsverblijven betreft en de duurzame instandhouding van de lokale populatie niet in gevaar komt.

Voor vleermuizen is aanvullend onderzoek in de nazomer (augustus ñ oktober) naar paargebieden en winterverblijven noodzakelijk.

Voor het grasklokje, de overwinterende bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, geldt een vrijstelling van ontheffing flora- faunawet (tabel 1 soorten).

Wel dient bij de sloop van gebouwen onnodige vernietiging voorkomen te worden door aangepast te werken (zorgplicht).

Overwogen kan worden om de nieuwe bossen in de westelijke en zuidelijke randen een extra aanduiding te geven, waarmee deze bosgebiedjes meer bescherming zouden kunnen krijgen. Bossen binnen de gebouwencluster kunnen hun maatschappelijke bestemming behouden, als het huidige beheer daarvan wordt doorgezet. Het beheer tot nu toe zorgt ervoor dat deze bossen een relatief hoge natuurwaarde hebben.

Slotconclusie

De slotconclusie is dat onderhavig bestemmingsplan uitvoerbaar is. Voor de definitieve uitvoering zullen omgevingsvergunningen worden aangevraagd. In dat vervolgtraject zal in het kader van de Omgevingsvergunning (of sloopmelding) nadere invulling worden gegeven aan de mogelijke verstoring van de beschermde soorten zoals bedoeld in de Flora- en faunawet en nader ecologisch onderzoek worden uitgevoerd, afgestemd op de specifieke situatie.

Bij de invulling van de nadere plannen hoeft naar verwachting mogelijk alleen voor enkele relatief algemene soorten ontheffing aangevraagd te worden. Tot nu toe is altijd mogelijk gebleken om hiervoor een ontheffing te verkrijgen.

In dat kader en vanwege de nog ongewisse invulling en planning van het bestemmingsplan heeft een volledig nader onderzoek ten aanzien van beschermde soorten in dit stadium geen zin.

4.6 Bronnen

Provincie Utrecht. Signaleringskaarten EHS-informatie op locatie: Reinaerde 11-02-2016

Provincie Utrecht, werkdocument soortenbeleid onderdeel flora

Provincie Utrecht, werkdocument soortenbeleid onderdeel fauna

Provincie Utrecht, EHS wijzer

Waarneming.nl. gegevens over flora en fauna. Geraadpleegd 11 - 02-2016

NDFF (Natuurloket) globale gegevens flora en fauna, geraadpleegd 11- 02- 2016

BIJLAGE 1 BIJZONDERE BOMEN BUITEN BOSOPSTANDEN

nummer	soort	Diam. (cm)	opmerkingen
1	zomereik	100	
2	zomereik	60	
3-4	linde	80	
5	beuk	100	
6	zomereik	80	
7-8	Ruwe berk	30	
9	zomereik	80	
10	Zomereik	100	
11	Groveden	60	
12	zomereik	60	
13	zomereik	80	
14	Ruwe berk	60	
15	zomereik	80	
16-17	zomereik	30	
19-21	groveden	60	
22-26	zomereik	40	
27-28	Groveden	40	
29	zomereik	100	
30-31	groveden	80	
32-60	groveden	40	Aangevreten of beschermd in paardenbak
61-80	groveden	40	Beschermd in paardenrijbak
81-82	Groveden 3 stammig	3 x 60	
83-88	groveden	60	
89	beuk	100	
90-91	robinia	70	
92	Catalpa	60	
93	Catalpa	40	
94-95	zomereik	60	
96	groveden	80	
97	Groveden 3 stammig	3 x 80	
98	Paardenkastanje	100	
99	conifeer	60	
100-101	zomereik	60	
102	Ruwe berk 2 stammig	2 x 40	
103	Ruwe berk	60	
104	beuk	80	
105	esdoorn	80	
106-114	zomereik	60	
115-116	Robinia	100	
117	Haagbeuk	60	
118	zomereik	60	
119	Ruwe berk	50	
120	Zomereik	60	
121	groveden	80	
122	zomereik	80	
123	Ruwe berk	60	
124	zomereik	40	
125	Ruwe berk	40	
126	zomereik	60	
127	zomereik	40	
128	Ruwe berk	40	
129	nordmanspar	40	

BIJLAGE 2 GEGEVENS FLORA EN FAUNA NATUURLOKET

Beknopte levering uit de NDFB

Disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en. Nieuwe gegevens worden dagelijks toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Naam	Reinaerde
Doel	ruimtelijke ontwikkeling
Datum	do, 11/02/2016 - 20:36
Ordernummer	OHNL-2016-4477
Geselecteerde kilometerhokken	145-462

145 - 462	vaatplanten	mossen	paddenstoelen	vleermuizen	landzoogdieren	broedvogels
Rode-Lijstsoorten	8	4	7	2	1	2
Ffwet soorten tabel 1	2				4	
Ffwet soorten tabel 2+3	2				2	
Ffwet vogels						18
Hrl soorten bijlage II						
Hrl soorten bijlage IV				4		
Aantal soorten	124	43	71	4	7	21
Detaillering 0-0.25/0.251-1	64%/27%	55%/45%	11%/87%	70%/0%	49%/30%	27%/0%
Volledigheid onderzoek	redelijk	goed	onbepaald	redelijk	slecht	redelijk *
Onderzoeks-periode	1996-2016	2006-2016	2006-2016	2006-2016	2006-2016	2006-2016

145 - 462	amfibieën	reptielen	dagvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels
Rode- Lijstsoorten		3	3	2	1
Ffwet soorten tabel 1	4				
Ffwet soorten tabel 2+3		4			
Ffwet vogels					
Hrl soorten bijlage II					
Hrl soorten bijlage IV		1			
Aantal soorten	4	4	24	16	14
Detailering 0-0,25/0,25-1	10%/40%	34%/1%	41%/30%	46%/26%	25%/0%